

Въ тържествени случаи, като напр. на събори, царътъ се явявалъ въ пурпурна одежда, наричана *багреница* (багръ, *порфиръ*)²⁷. Това било пъстра и съ злато шита одежда, която била обшита на шията, на ржкавитъ и по долния си край съ бисери и скъпоценни камъни и се допирала до земята. Отъ шията до долния край виси украсена столъ. Съ камъни и бисери блести и поясътъ, единиятъ край на който (както у византийцитъ) се спуска на монетитъ по лъвата ржка, опръна на хълбока, а дъсната държи скиптъра. Асенъ II, споредъ образитъ на монетитъ, върху тази дреха е наметналъ съ широка богато украсена мантия, предната страна на която изпълва голъма лилия; дъсната страна е открита отгоре до долу за дъсната ржка, която държи скиптъръ, а лъвата, която се подава само подъ края на мантията, държи държава. Това царско облѣкло било, подобно на сръбското, въ по-голѣмата си частъ копие отъ византийското императорско облѣкло.

Въ съкровището се пазили като най-скъпоценни трофеи златнитъ одежди и знацитъ на царското достоинство, които победениятъ отъ Асена и Петра Исакъ Комнинъ оставилъ въ лагера като плячка за победителитъ (1190).

Иванъ Асенъ III, орждие въ ржцетъ на византийцитъ, бидейки принуденъ въ 1280 г. да бѣга, тайно прибралъ цѣлата тая плячка въ чували, а сжщо и всичко, което лесно могло да бжде изнесено отъ съкровището, и заповѣдалъ да изнесатъ всичко това ноше отъ Търново, следъ което и самъ той изчезналъ.

Що се отнася до *престолонаследието*, то въ България нито презъ време на първото (до 1018 г.), нито въ епохата на второто Търновско царство, никога не е билъ въ сила старославянскиятъ законъ да се избира човѣкъ отъ цѣлия царски родъ, а правото на *първородството*. Само въ началото на второто царство Петра наследилъ не непосредствено Асенъ II, синътъ на Асенъ I, а братъ му Калоянъ, при което, вѣроятно, решително значение имали малолѣтието на престолонаследника и нуждата отъ енергиченъ полководецъ. Ако царътъ умиралъ бездетенъ, то наследвалъ го неговиятъ братъ, както напр. Михаилъ Асенъ Калимана I. По византийски обичай най-стариятъ синъ, понеже по право е билъ престолонаследникъ, наричали го сжщо царъ и гледали на него като на съуправителъ. Такъвъ е билъ при Константина неговиятъ синъ Михаилъ „порфирородни“ (*порфиорогенитосъ*), при Александра — и тритъ му син единъ следъ други, при Срацимира — неговиятъ синъ „юный царъ“ Константинъ. Презъ малолѣтността на царя управлявала майка му. Подѣлба на царството срѣщаме само въ края на старобългарската история. Ако се прекжсвала мжжката линия, боляритъ избирали нѣкого отъ своята срѣда. Тѣй напр., следъ прекжсването на Асеновци билъ избранъ сърбинътъ Константинъ, който, като братовчедъ на сръбския кралъ Владислава, зетъ на Асена II, билъ роднина на старото царско семейство. Съ изборъ били издигнати на престола Михаилъ и Александъръ. Отвънъ били поставени за царе само двама: Асенъ III — отъ гърцитъ и Смилецъ — отъ татаритъ.

Женското потомство било лишено отъ правото да наследва престола. Обаче, новоизбраниятъ царъ обикновено се е оженвалъ за нѣкоя княгиня отъ стария царски родъ, та по такъвъ начинъ да предаде на възцаряването си видъ на наследственостъ; такъвъ е случаятъ съ Константина и съ Михаила. Сжщото направили и узурпаторитъ Борилъ, Калиманъ II и Ивайло, който се оженили за вдовицитъ на убититъ отъ тѣхъ предшественици.

Името „Асенъ“ звучало толкозъ приятно, че когато отъ тая династия останали живи само нѣколцина изродени вече потомци, прекарващи живота си въ Византия, царетъ отъ други родове си го присвоявали: Тѣй постжпили Константинъ, Александъръ и синътъ му Михаилъ.